for den videre Vækst. Megen gammel Fordom og sejg Vedhængen ved nedarvede Traditioner skal først ryddes bort.

Jeg tror, at Kvindesagens Krav før eller senere — som alle store sociale Spørgsmaal — vil komme ind i den politiske Partikamp. Den er der ikke endnu; den har foreløbig af opportune Grunde — i en vis taaget Almindelighed — fundet Plads paa alle Partiers Programmer, men vi ved intet om, hvor stærk Viljen til at føre den frem og igennem er hos de forskellige Partier. Kvindevalgretten — et af Kvindesagens primære Krav — var i mange Aar herhjemme et partipolitisk Stridsspørgsmaal og er det endnu i mange andre Lande.

Gaar man dybere til Bunds i Kvindesagens Krav om fuld social, retslig og økonomisk Frigørelse — har man dem ikke blot i Munden som skønne, uovervejede Fraser — saa forstaar man, at hvert af dens Krav berører store og uhyre vanskelige sociale Problemer, om hvis Løsning der vil komme til at staa Strid mellem forskellige Livsopfattelser. *Saalænge Kvindesagens vitale Krav endnu ikke er paa Dagsordenen, salænge har Dansk Kvindesamfund som Organisation sin store Mission og de partipolitisk bestemte Kvinder indenfor Organisationen hver især sin Opgave indenfor det Parti, der er deres.*

Man hører ofte, at Kvindesagen var løst den Dag, Kvinderne fik deres politiske Valgret.

Mod dette vil jeg paa det bestemteste protesterer; tværtimod — saa længe vi ikke havde den politiske Frihed, var Vejen for vore Kravs Gennemførelse ufarbar. Kvindesagen fik først fast og sikker Grund under Fødderne, da vi fik Valgretten. Men vi har altid vidst, at Valgretten kun var Midlet — ikke Maalet —, vi har altid vidst, at Valgretten kun var et nødvendigt Værktøj i vor Haand til at bane Vejen fremad.

Hvad er da Kvindesagens Maal — hverken mere eller mindre end Kvindernes fulde retslige og økonomiske Ligestilling med Mændene. Og hvorfor kræver vi denne Ligestilling? — ikke af smaaligt Rethaveri, ikke af saaret Forfængelighed, men fordi vi føler os overbeviste om, at det baader Samfundet bedst. En anset Politiker udbrød fornylig i en Samtale med en anset Kvinde, der nævnede Ordet Kvindesag. „Bliv mig fra Livet med Kvindesagen, nu er vi vel Mennesker og ikke mere Kvinder og Mænd."

Men han har ikke Ret; saalænge der gives én Slags Love for Mænd, andre for Kvinder, saalænge Adgangen til Arbejde og Arbejdets Løn ikke er ens for Mænd og Kvinder, saalænge det store Flertal af Kvinder lever i et af Lovgivningen støttet og anerkendt økonomisk Afhængighedsforhold af Mændene, saalænge er vi delt i Mænd og Kvinder og er ikke sideordnede og ligestillede Mennesker.

Den politiske Frihed betyder saare lidet, hvis den ikke fører til økonomisk Frihed; dette gælder for det indbyrdes Forhold mellem de forskellige Samfundsklasser, og det gælder fuldt saa vel i Forholdet mellem Mænd og Kvinder.

Der er en lang og sikkert en trang Vej frem, inden Kvindesagens Maal er naaet. Det var saare ønskeligt, det bedste, det smukkeste, om denne Sag kunde føres frem i enigt Samarbejde mellem Mænd og Kvinder, og vor vundne politiske Frihed aabner jo Muligheder for et saadant Samarbejde. Ingen skulde dette glæde mere end mig. Men selv om det skulde lykkes at forene Mænd og Kvinder i Samarbejde for denne Sags Løsning, maa vi dog fremdeles have Lov at kalde Barnet ved sit rette Navn. Thi selv om det efterhaanden vil blive anerkendt, at det er en Samfundssag, saa er det dog i den Forstand en Kvindesag, at den er født og fostret af Kvinder for Generationer tilbage, og det er Kvinder, — støttet af enkelte fremsynte Mænd, det glemmer vi saavist ikke — men det er Kvinder, der har banet den Vejen fremad mod Ligegyldighed og Modstand, og det bør derfor ikke undre eller irritere Mændene, at vi kalder den Kvindesagen. Det maa ikke opfattes saaledes, at vi dermed vil betegne et Modsætningsforhold, et Schisma mellem Mænd og Kvinder. Tværtimod, vi ser intet hellere, end at Mændene gør vor Sag til deres. Vi haaber paa ,og vi ønsker Mændenes Støtte til vor Sags Gennemførelse, men vi føler os dog yderligere betryggede ved, at vi nu har Kvinder paa Rigsdagen, som vi stoler paa vil føre Kvindernes Sag frem og føre den saa dygtigt frem, at den vil sejre.

Kvindens Opgave i Fremtidens Politik er og bør være de samme som Mandens eller omvendt, intet Skel, ingen Afgrænsning til nogen af Siderne, men naturligt og rimeligt vil det dog være at ventte, at det bliver Kvinderne, der fører an i det Arbejde, som endnu er tilbage, inden Kvindesagen er løst.

Mod Kvindesagens Maal gaar to parallelt løbende Veje, som det er Dansk Kvindesamfunds Opgave at føre Kvinderne ind paa; den ene Vej er en Pligternes Vej, den anden en Rettighedernes; vi skal gøre vor Pligt og kræve vor Ret som fuldmyndige Borgere. Men kun de færreste Kvinder er paa det rene med, hvad Pligten byder dem, og hvad Ret, der nægtes dem. Det er Dansk Kvindesamfunds Maal gennem et energisk og omfattende Oplysningsarbejde at udvikle og dygtiggøre Kvinderne til det Arbejde og det Ansvar, som følger med vore nye borgerlige Rettigheder, saaledes at det virkelig kan spores, at Kvinderne er kommet med, og jeg tror, man vil indrømme mig, at Kvinderne trænger til Hjælp og Støtte i denne Retning. Kvinderne trænger til at lære, at deres egne private Forhold, deres Arbejdsvilkaar, deres Hjems Trivsel, deres Børns Velfærd er uadskillelig knyttet til og afhængig af det fælles Hele, ingen kan isolere sig og sine og gøre dem uafhængig af Samfundsforholdene — forstaar Kvinderne først rigtig til Bunds dette, da vil deres Interesse af sig selv udvides til ogsaa at omfatte de forskellige sociale Problemer, der er oppe i Tiden. Det er Dansk Kvindesamfunds ene Formaal at lære Kvinderne dette — det andet — ikke mindre vigtige — Formaal er at lære Kvinderne at kræve deres Ret og at finde Midlerne til at gennemføre deres Krav.

Skanser er faldet, men mange staar endnu, forsvaret af Fordom og Tradition; Krav er gennemført, men mange afgørende er endnu uopfyldt; saa længe dette er Tilfældet maa Dansk Kvindesamfund leve, virke og vise Vejen fremad.

Julie Arenholt.